

Lieta C-86/22

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2022. gada 9. februāris

Iesniedzējtiesa:

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Itālija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 7. februāris

Prasītājs:

Papier Mettler Italia S.r.l.

Atbildētāji:

*Ministero della Transizione Ecologica (già Ministero dell'Ambiente
e della Tutela del Territorio e del Mare)*

Ministero dello Sviluppo Economico

Pamatlietas priekšmets

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio [Lacio Reģionālā administratīvā tiesa] iesniegta prasība atcelt 2013. gada 18. marta Ministrijas dekrētu, kas nosaka iepirkumu maišņu tehniskās īpašības, kā arī atlīdzināt kaitējumu, kas radies valsts pārvaldes iestādes nelikumīgas rīcības rezultātā.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Apstrīdētā dekrēta saderība ar LESD 114. panta 5. un 6. punktu, ar Direktīvas 94/62/EK 1., 2. pantu, 9. panta 1. punktu, 16. panta 1. punktu un 18. pantu, ņemot vērā tās pašas direktīvas II pielikuma 1., 2. un 3. pantu, kā arī ar Direktīvas 98/34/EK 8. pantu.

Prejudiciālie jautājumi

1) vai LESD 114. panta 5. un 6. punkts, kā arī Direktīvas 94/62/EK 16. panta 1. punkts, kā arī Direktīvas 98/34/EK 8. pants neļauj piemērot tādus valsts tiesību aktus kā tie, kas paredzēti apstrīdētajā starpministriju dekrētā, ar kuriem aizliedz laist tirgū vienreizējās lietošanas iepirkumu maisījumus, kas ražoti no bioloģiski nenoārdāmiem materiāliem, bet atbilst pārējām Direktīvā 94/62/EK noteiktajām prasībām, ja dalībvalsts šādu savu tiesisko regulējumu, kas satur par Kopienas tiesību aktiem stingrākus tehniskos noteikumus, nav paziņojusi Eiropas Komisijai iepriekš, bet gan tikai pēc pasākuma pieņemšanas un pirms tā publicēšanas?

2) vai Direktīvas 94/62/EK 1., 2. panta, 9. panta 1. punkts un 18. pants, kas papildināti ar Direktīvas II pielikuma 1., 2. un 3. panta noteikumiem, ir interpretējami tādējādi, ka tie liedz pieņemt tādus valsts tiesību aktus, ar kuriem aizliedz laist tirgū vienreizējās lietošanas iepirkumu maisījumus, kas ražoti no bioloģiski nenoārdāmiem materiāliem, bet atbilst pārējām Direktīvā 94/62/EK noteiktajām prasībām, vai turpretim valsts tiesību aktos noteiktos papildu tehniskos noteikumus var attaisnot, pamatojot tos ar mērķi nodrošināt pastiprinātu vides aizsardzību, eventuāli ņemot vērā atkritumu savākšanas problēmu īpašo raksturu dalībvalstī un pašas valsts nepieciešamību īstenot šajā saistītajā jomā paredzētās Kopienas saistības?

3) vai Direktīvas 94/62/EK 1., 2. panta, 9. panta 1. punkts un 18. pants, kas papildināti ar Direktīvas II pielikuma 1., 2. un 3. panta noteikumiem, ir interpretējami tādējādi, ka tie veido skaidrus un precīzus noteikums, kas paredzēti, lai aizliegtu jebkādu kavēšanu, lai laistu tirgū maisījumus, kas atbilst direktīvā noteiktajām prasībām, un veicinātu iespējami nesaderīga valsts tiesiskā regulējuma nepiemērošanu, ko veic visas valsts struktūras, tostarp valsts pārvaldes iestādes?

4) visbeidzot, vai tāda valsts tiesiskā regulējuma, kas aizliedz laist tirgū vienreizējās lietošanas maisījumus, kas ir bioloģiski nenoārdāmi, bet ražoti atbilstoši Direktīvas 94/62/EK prasībām, pieņemšana, ja tas nav pamatots ar mērķi nodrošināt pastiprinātu vides aizsardzību, ar atkritumu savākšanas problēmu īpatnībām dalībvalstī un ar pašas valsts nepieciešamību īstenot arī Kopienas saistības, kas paredzētas šajā saistītajā jomā, var būt nopietns un acīmredzams Direktīvas 94/62/EK 18. panta pārkāpums?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LESD 114. panta 5. un 6. punkts.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 94/62/EK (1994. gada 20. decembris) par iepakojumu un izlietoto iepakojumu.

Šī direktīva tika pieņemta ar mērķi saskaņot valstu pasākumus iepakojuma apsaimniekošanas jomā, nodrošināt pareizu Kopienas tirgus darbību un garantēt augstu vides aizsardzības līmeni.

Ar šo direktīvu dalībvalstīm pirmo reizi bija jāpasniedz kvantitatīvie mērķi saistībā ar visa iepakojuma reģenerāciju un pārstrādi attiecībā pret kopējo svaru, kas laists patēriņam attiecīgajos valsts tirgos. Jo īpaši:

- 9. pantā kā “pamatprasības” ir noteikts, ka “dalībvalstis nodrošina, ka trīs gadus pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā, tirgū laiž tikai tādu iepakojumu, kas atbilst visām šajā direktīvā, tostarp II pielikumā, paredzētajām pamatprasībām”;

- 18. pantā “Neierobežotas tirgū laišanas iespējas” ir noteikts, ka “dalībvalstis nedrīkst kavēt šīs direktīvas prasībām atbilstoša iepakojuma laišanu tirgū to teritorijā”.

II pielikumā ir noteiktas vairākas prasības attiecībā uz iepakojumu, ražošanu un sastāvu (1. pants), atkārtotu lietošanu (2. pants) un reģenerāciju (3. pants). Saistībā ar reģenerāciju noteikumi paredz četrus alternatīvus kritērijus: iepakojuma reģenerāciju var garantēt vai nu ar materiāla pārstrādi, vai iegūstot no tā enerģiju, vai to kompostējot vai ar tā bioloģisko noārdīšanos.

Jebkuras no šīm iepakojumu reģenerācijas tehnoloģijām izmantošana garantē to tirdzniecības iespēju Eiropas Savienības iekšējā tirgū.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 98/34/EK (1998. gada 22. jūnijs), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu jomā, 8. pants.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Decreto legge n. 2/2012 (come convertito dalla legge n. 28/2012) [Dekrētlikuma Nr. 2/2012 (pārveidots ar Likumu Nr. 28/2012)] 2. pants: vispārējs plastmasas maisiņu tirdzniecības aizliegums, izņemot pagarinājumus attiecībā tikai uz noteiktu kategoriju maisiņu tirdzniecību līdz turpmāka Ministrijas dekrēta pieņemšanai.

Decreto ministeriale del 18 marzo 2013 – Individuazione delle caratteristiche tecniche dei sacchi per l'asporto delle merci, del Ministero dell'Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare e del Ministero dello Sviluppo Economico [Vides, teritorijas un jūras aizsardzības ministrijas un Ekonomikas attīstības ministrijas 2013. gada 18. marta Ministrijas dekrēts par iepirkumu maisiņu tehnisko īpašību noteikšanu] (Oficiālais Vēstnesis, 2013. gada 27. marts) (turpmāk tekstā – “apstrīdētais dekrēts”), ar kuru nosaka aizliegumu ražot un laist tirgū tādas plastmasas iepirkumu maisiņus, kas neatbilst vairākām 2. pantā analītiski norādītajām prasībām.

Šis dekrēts efektīvas vides aizsardzības un efektīvākas atkritumu savākšanas nodrošināšanai starp Kopienas tiesību aktos ietvertajām prasībām attiecībā uz iepakojumu, kas ir piemērots laišanai tirgū, pauž būtisku izvēles iespēju par labu kompostējamības un bioloģiskās noārdīšanās metodoloģijām, cita starpā nosakot aizliegumu tādu maisiņu tirdzniecībai, kas neatbilst UNI EN 13432:2002 specifikācijām (tehniskie noteikumi, kuru mērķis ir noteikt prasības iepakojumiem, kurus var reģenerēt ar kompostēšanu un bioloģisku noārdīšanos). Tāpēc maisiņus, kas neatbilst šiem tehniskajiem noteikumiem – pat tad, ja tie atbilst pārējām iepakojuma direktīvas II pielikuma 3. pantā noteiktajām reģenerējamības prasībām – nevar laist tirgū Itālijā, ja vien tie neatbilst papildu tehniskajiem noteikumiem par biezumu un formu, kaut arī Eiropas standartā tādi nav paredzēti.

Īss lietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītājs *Papier Mettler s.r.l.* ir uzņēmums, kas darbojas papīra un sintētisko iepakojuma un iesaiņojuma izplatīšanas jomā. Tas darbojas Eiropas papīra un plastmasas iepakojuma ražošanas tirgus tīklā, kā arī nodarbojas ar izejvielu pārstrādi, izmantojot iekšējo un ārējo atkritumu dalīto savākšanu un pārstrādi.
- 2 Prasītāja darbība it īpaši ir vērsta uz polietilēna iepakojumu, tostarp parasto plastmasas iepirkumu maisiņu (“*shopping bags*”), ražošanu.
- 3 Uzskatot sevi par cietušu no apstrīdētā dekrēta, kurā, precizējot Dekrētlíkuma Nr. 2/2012 noteikumus, ir aizliegts ražot un laist tirgū plastmasas iepirkumu maisiņus, kas neatbilst tajā noteiktajām prasībām, prasītājs vērsās iesniedzējtiesā, lūdzot to atcelt.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 4 **Prasītājs** apgalvo, ka apstrīdētajā dekrētā ir ietverti aizlieguma laist tirgū bioloģiski nenoārdāmus plastmasas iepirkumu maisiņus – Direktīvā 94/62 paredzētais aizliegums – īstenošanas noteikumi, kas ir stingrāki par tiem, ko pieļauj šī minētā direktīva. Proti, apstrīdētā dekrēta 2. pantā ir paredzēts, ka minētajiem plastmasas maisiņiem ir jāatbilst īpašām tehniskām prasībām, kas ir pretrunā Direktīvām 94/62 un 98/34.
- 5 No procesuālā viedokļa prasītājs apgalvo, ka, tā kā Direktīva 94/62 ir vienkāršas saskaņošanas direktīva, saskaņā ar LESD 114. panta 5. un 6. punktu Komisijai bija iepriekš jāsaņem paziņojums par valsts iestādes izstrādātajiem tehniskajiem noteikumiem pastiprinātai vides aizsardzībai.
- 6 Prasītājs atsauca arī uz autonomo iepriekšējas paziņošanas mehānismu, kas paredzēts Direktīvas 94/62 16. pantā. Saskaņā ar šo pantu dalībvalstis iepazīstina Komisiju ar pasākumu projektiem, ko tās paredzējušas pieņemt, lai ļautu pārbaudīt pasākumus saistībā ar pašreizējiem noteikumiem. Līdzīga sistēma ir paredzēta arī

Direktīvas 98/34 8. pantā, saskaņā ar kuru “jebkurš tehnisko noteikumu projekts”, kā arī “pamatojums šādu tehnisku noteikumu pieņemšanas vajadzībai”, ir jādara zināmi Komisijai pirms šo noteikumu pieņemšanas. Līdz ar to, ņemot vērā minētās normas un attiecīgā valsts tiesiskā regulējuma noteikumus, apstrīdētais dekrēts bija iepriekš jādara zināms Komisijai.

- 7 **Atbildētāja valsts pārvaldes iestāde** savukārt apgalvo, ka par apstrīdēto dekrētu esot ticis pienācīgi paziņots Eiropas Komisijai 2013. gada 12. martā un ka tā stāšanās spēkā bija atkarīga no paziņošanas procedūras veiksmīgas pabeigšanas saskaņā ar Direktīvu 98/34. Paziņošanas procedūra tika pabeigta 2013. gada 13. septembrī.
- 8 Pēc būtības **prasītājs** apgalvo, ka apstrīdētais dekrēts esot prettiesisks, jo tas ir pretrunā Direktīvā 94/62 paredzētajiem noteikumiem tajā daļā, kurā tas aizliedz laist tirgū iepakojuma maisiņus pat tad, ja tie atbilst kādai no Direktīvas II pielikuma 3. pantā noteiktajām reģenerējamības prasībām.
- 9 Direktīvā 94/62 ir noteiktas īpašas prasības iepakojuma laišanai tirgū (skat. II pielikumu, aprakstīts iepriekš).
- 10 Tātad apstrīdētajā dekrētā ir noteikts aizliegums laist tirgū maisiņus, kas neatbilst UNI EN 13432:2002 specifikācijām vai neatbilst citām biežuma un formas tehniskajām specifikācijām. Eiropas tiesību akti šādas prasības neparedz.
- 11 Tādēļ maisiņus, kas neatbilst šiem tehniskajiem noteikumiem, lai gan tie atbilst Direktīvas 94/62 II pielikuma 3. pantā noteiktajām reģenerējamības prasībām, nevar laist tirgū Itālijā. Tādējādi attiecīgais Itālijas tiesiskais regulējums pārkāpj Direktīvas 94/62 18. pantu, kas aizliedz dalībvalstīm kavēt šīs direktīvas prasībām atbilstoša iepakojuma laišanu tirgū.
- 12 Prasītājs tādējādi apgalvo, ka atbildētājai valsts pārvaldes iestādei bija jāatsakās piemērot Savienības tiesību aktiem neatbilstošo valsts tiesisko regulējumu saskaņā ar pienākumu, kas noteikts katras dalībvalsts valsts pārvaldei un ko atkārtoti apstiprinājusi Tiesa (sk. spriedumus, 2003. gada 9. septembris, *CIF*, C-198/01; 1993. gada 19. janvāris, *Komisija/Itālija*, C-101/91; 2001. gada 28. jūnijs, *Larsy*, C-118/00).
- 13 Prasītājs uzskata, ka valsts pārvaldes iestādes rīcībai neesot nekāda attaisnojuma, jo arī Tiesa ir norādījusi, ka, pastāvot Savienības tiesību aktiem, kas paredz pilnīgu saskaņošanu, valsts pasākumu atbilstība ir vērtējama tikai attiecībā uz šiem tiesību aktiem (sk. spriedumus, 2001. gada 13. decembris, C-324/99; 2007. gada 17. aprīlis, *AGM – Cos.Met s.r.l./Suomen valtio un Tarmo Lehtinen*, C-470/03).
- 14 Visbeidzot, prasītājs apgalvo, ka apstrīdētais dekrēts, it īpaši tajā daļā, kurā paredzēts, ka uz visiem plastmasas maisiņiem Itālijas tirgū ir jābūt noteiktam tekstam itāļu valodā, lai informētu patērētāju par to īpašībām, esot pretrunā preču brīvas aprites principam, jo rada šķēršļus importam un papildu slogu

uzņēmumiem, kuri, līdzīgi kā šajā lietā, importē tirgū laižamās preces no citām dalībvalstīm.

- 15 **Atbildētāja valsts pārvaldes iestāde** apgalvo, ka apstrīdētajā dekrētā minētie tehniskie noteikumi bija nepieciešami, lai novērstu organisko atkritumu dalītās savākšanas piesārņojuma problēmu, jo Itālijas patērētāji ir pieraduši organisko atkritumu savākšanai izmantot vienreizējās lietošanas plastmasas maisiņus, un lai stimulētu bioloģiski noārdāmu un kompostējamu plastmasas maisiņu izmantošanu.
- 16 Atbildētāja valsts pārvaldes iestāde arī uzsver, ka apstrīdētajā dekrētā ir noteikti šādi tirgojamo maisiņu veidi: a) bioloģiski noārdāmi un kompostējami vienreizējās lietošanas maisiņi, kas atbilst saskaņotajam standartam UNI EN 13432:2002; b) tradicionālie plastmasas maisiņi ar noteiktu biezumu un tādējādi atkārtoti lietojami; c) atkārtoti lietojami iepirkumu maisiņi no papīra, dabīgo šķiedru audumiem, poliamīda šķiedrām un materiāliem, kas nav polimēri. No šiem noteikumiem izriet, ka ar apstrīdēto dekrētu neieviesa absolūtu plastmasas maisiņu tirdzniecības aizliegumu, bet gan selektīvu aizliegumu tikai tādu plastmasas maisiņu aprītei, kuru biezums, esot mazāks par noteikto, negarantē būtisku iespēju tos izmantot atkārtoti un tiem ir lemts ātri kļūt par plastmasas atkritumiem.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 17 Ņemot vērā pamatlietas dalībnieku argumentus, iesniedzējtiesa nolēma vērsties Tiesā ar prejudiciāliem jautājumiem.